

Allakkiag Notat

Uunga
Til

Departementet for Sociale Anliggender, Familier,
Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender

Brevdato: 22-08-2024
Sagsnr. 2023 - 8843
Akt id. 24113880

Assinga uunga
Kopi til

P. O. Box 1037
3900 Nuuk

Tel. (+299) 34 50 00

Fax (+299) 34 63 50

E-mail: oed@nanoq.gl

www.naalakkersuisut.gl

Høring af lovforslag om støtte til ældre - ANN svar

Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender har fremsendt et forslag til lov om støtte til ældre i høring.

Forslaget giver anledning til følgende bemærkninger med særlig fokus på økonomiske og administrative konsekvenser.

Overordnede, generelle bemærkninger

Formålet med forslaget til Inatsisartutloven ses at være at sikre, at ældre personer modtager den hjælp og støtte fra samfundet de har brug. Forslagets formål angives ligeledes at sikre særskilte rettigheder for ældre personer, og at samle disse rettigheder ét sted for at skabe overblik for de ældre og deres nærtstående, samt for at give kommunerne et bedre grundlag at servicere efter.

Økonomiske konsekvenser af lovforslag

Rækkevidden af dette i lovforslaget fremstår dog ikke helt klar, og de økonomiske konsekvenser deraf for det offentlige følger heller ikke.

Det fremgår af lovforslagets § 34, stk. 1 og 2 at udgifter til støtte til personer henholdsvis oprettelse og driften egne ældrekollektiver, ældrekollektiver og plejehjem i henhold til denne lov.

Finansdepartementet skal for en god ordens skyld gøre opmærksom på, at der må forventes, at kommunerne vil skulle kompenseres herfor i henhold til DUT-princippet i det omfang, at der er tale om krav i medfør af loven og følgebekendtgørelser. Temaet forventes derfor at indgå i bloktilskudsforhandlingerne med kommunerne, og dette forudsættes at ske på et oplyst grundlag. Finansdepartementet er ikke bekendt med høringssvar fra kommunerne på nuværende tidspunkt, men skal venligst anmodes om, at disse fremsendes til departementet snarest muligt, idet forhandlingerne om bloktilskudsaftalen for 2025 allerede er igangsat.

I forhold til mere indholdsmæssige bestemmelser i det fremsendte høringsudkast har Finansdepartementet følgende observationer og efterlysninger:

- Der er i lovforslagets beregninger af de økonomiske konsekvenser generelt taget afsæt i tal for ældrebefolkningen i 2023. Dette er problematisk henset den forventede demografiske udvikling, hvor store årgange nu er på vej ud af arbejdsmarkedet og blive alderspensionister. Beregningsgrundlaget i lovforslaget bør tage højde herfor, hvilket bør kunne ske efter eventuel inddragelse af Grønlands Statistik og befolkningsfremskrivninger herfra.
- Det fremgår af § 20, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der er adskilte demensafsnit på plejehjem. Af lovforslagets bemærkninger om økonomiske konsekvenser af lovforslaget fremgår det ikke, hvilke økonomiske konsekvenser, der følger heraf for kommunerne. Dette er nu beskrevet med x mio. kr. Denne beskrivelse er i sigens natur ikke dækkende.

Der formodes at være gennemført en registrering af de kommunale plejehjem, som kan kvalificere dette og at dette således kan indgå i det endelige lovforslag, og at der i givet fald kan findes en finansiering hertil. Sidstnævnte er ikke givet, henset at der kun er indmeldt samlede udgifter forbundet med lovforslaget på 3 mio. kr. i 2025 og 6 mio. kr. i hvert af overslagsårene.

Kan en sådan sammenhæng mellem lovforslagets indhold og den tilførte økonomi på finansloven ikke sikres, ses et behov for en justering af lovforslaget.

- Lovforslaget bygger grundlæggende på, at ældre tilsikres en ret til støtte efter behov, jf. § 2, en bagvedliggende behovsvurdering, jf. § 7 og en tilhørende støtteplan, jf. § 8 og 9, eventuel ændring heraf efter § 13 efter behov og, hvor støtteforanstaltningerne er beskrevet i § 16 og § 17. (kapitel 5) hertil kommer, at der i medfør af § 33 skal fastsættes kvalitetsstandarder for støtten efter kapitel 5, som Naalakkersuisut kan fastsætte nærmere regler om form og indhold af i medfør af § 33, stk. 4.

Det fremstår uklart af lovforslaget om - og eventuelt i hvilken udstrækning - der med dette lægges op til en reel forbedret støtte til de ældre, men det har formodningen for sig, at dette er det bagvedliggende mål. Det hedder således blandt andet, at:

- *"Forslaget er udarbejdet med henblik på at styrke ældres rettigheder og øge tilliden til den offentlige forvaltning", og*
- *"Det er et grundlæggende hensyn i forslaget, at ældre personer har ret til støtte, såfremt der er behov for kommunal støtte".*

Når dette er konstateret, opstår så et spørgsmål, om hvorvidt der hermed reelt forudsættes, at de ældre har krav på en forbedret offentlig service i medfør af loven, og hvad dette forudsætter med hensyn til økonomiske og personalemæssige ressourcer i forhold til den nugældende retstilstand. Af lovforslagets bemærkninger fremgår følgende på side 10:

- *"Støtteforanstaltninger til ældre personer kan i dag gives i medfør af Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap på grund af aldersbetingede funktionsnedsættelser, samt hjemmehjælp efter Hjemmestyrets bekendtgørelse om hjemmehjælp.*

- *Der er som udgangspunkt tale om, at forslaget samler reglerne om støtte til ældre personer i en samlet Inatsisartutlov. De fleste af udgifterne til støtte efter forslaget bliver således allerede i dag ydet og finansieret via anden gældende lovgivning.”*

Efter Departements for Finanser og Skatters vurdering er denne beskrivelse ikke tilstrækkelig klar til at vurdere, om der dels forudsættes at ske et serviceløft, som kommunerne bliver pålagt, hvad dette i givet fald forudsætter af øgede bevillinger til området.

Administrative konsekvenser af lovforslaget

Der ses tilsvarende ikke, om der med lovforslaget bliver taget højde for afledte behov for øget plejepersonale, hjemmehjælp og lignende.

Generelt ses der indført en række retskrav i forhold til sagsbehandlingen omkring den ældre borger, herunder med indførelse af skærpede tidskrav for at skabe bedre vilkår for de ældre og en meget individualiseret tilgang af behandlingen af sager og skriftlige støtteplaner for de ældre. Meget kan tale for dette, men det må også formodes at sætte yderligere pres på de relevante dele af de kommunale forvaltninger på området samt et behov for en egentlig systemunderstøttelse af dette arbejde for at sikre dette i praksis.

Der savnes en uddybende beskrivelse heraf i de almindelige bemærkninger i forhold til det nuværende udkast, herunder om et eventuelt behov og eventuelt krav om systemunderstøttelse via fællesoffentlige IT-systemer for at kunne digitalisere disse opgaver, hvor dette er muligt og relevant.

Afsluttende bemærkninger

Jf. tidligere vil besvarelse af hørings svarets spørgsmål og kommentarer blandt andet forudsætte bidrag fra kommunerne, hvilket bør indgå i beskrivelse af de økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget og eventuelt kunne lede til krav om kompensation via bloktilskuddet.

Departementet for Finanser vil på baggrund heraf foreslå, at der holdes et møde herom, når Departementet for Sociale Anliggender, Familier, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender har modtaget bemærkninger fra især kommunal side og man har forhold sig hertil. Dette dels for at sikre, at de økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget er dækkende beskrevet, dels for at sikre overensstemmelse mellem det endelige lovforslag og indmeldingen herom ift. forslag til finanslov for 2025 og eventuelle ændringsforslag dertil.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Peter Hansen